

Omaishoitajuus

Pilvi Nummelin
Omaishoitajaliitto

Kuka olen?

- Itä-Suomen aluevastaavan sijainen, Omaishoitajaliitossa töissä vuodesta 2019
- Sairaanhoidaja, Valtiotieteen maisteri
- Nykyinen tehtäväkuva: mm. yhdistysten tukeminen, neuvonta- ja ohjaus, vaikuttamistoiminta, koulutus, materiaalit, viestintä, verkostotyö,

Liiton ja yhdistysten

omaishoitoyhteisö tukee omaishoitajia ja läheistään tukevia

- Vertaistukea
- Virkistystä
- Tietoa ja neuvontaa
- Yhteiskunnallista vaikuttamista

Kattava omaishoitoyhteisö

Jäsen-
yhdistyksiä
60

Vapaa-
ehtoisia yli
1 000

Liitossa ja
yhdistyksissä
työntekijöitä yli
100

Henkilö-
jäseniä
10 500

Mitä on omaishoito?

Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta perheenjäsenestään tai muusta läheisestään, joka sairauden, vamman tai muun erityisen hoivan tarpeen vuoksi ei selviydy arjestaan omatoimisesti.

- Suomen omaishoidon verkosto

Omaishoito on haastava termi

- Omaishoitolaki: Omaishoitaja on hoidettavan omainen tai muu hänelle läheinen ihminen, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen
- Perheenjäsen, omainen, läheinen
- Läheishoito?
- Etäomaishoitaja
- Nuoret hoivaajat, huolenkantajat

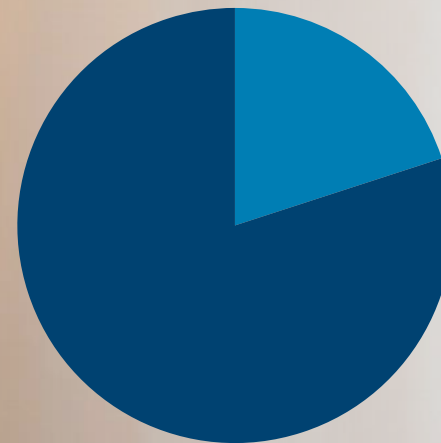
Omaishoitaja elää arkea läheisen kanssa

Rakastaa ja välittää
Hoitaa, hoivaa ja auttaa
Kantaa huolta ja vastuuta
Ohjaa ja tukee
Järjestele asioita
ja kuljettaa

Pitkäaikaissairaiden ja iäkkäiden hoivan kokonaisuus

20 %

julkinen hoiva

80 %

läheis- ja omaishoito,
joka vaihtelee

- satunnaisesta avusta sitovaan ympärivuorokautiseen hoivaan
- asiointiavusta vaativaan hoitoon

Omaishoito lukuina

Pääasiallisia auttajia
350 000

joista sopimusomaishoitajia*
50 241

Läheis- ja omaishoitajista
70 % on naisia

* Hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneitä

Monilla meistä on kaksi työtä:
ansiotyö ja hoivatyö

**Kotitalouden
ulkopuolisia
huolenpitovastuita**

Lähes puolella
miljoonalla vähintään
viikoittain

Yli sadallatuhannella
lähes päivittäin

Lähde: Tilastokeskus 2019

Omaishoito lapsiperheissä

Monenlaisia syitä erityisen tuen tarpeelle, mm.

- neurokehitykselliset häiriöt
- mielenterveyden häiriöt
- kehitysvammaisuus

Osa perheistä kuuluu omaishoidon tuen piiriin. Joka viides omaishoidettava on alle 18-vuotias*

www.omaishoitajat.fi/lasten-omaishoito

* Hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneet omaishoitajat

Omaishoidon tuki

- Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jota hyvinvointialue järjestää
- Keskeistä on hoidon sitovuus ja vaativuus, hoitopalkkiot ovat eri tasoissa.
- Omaishoidon tuki on kokonaisuus, johon kuuluu hoitopalkkion lisäksi palvelut hoidettavalle ja omaishoitajan työn tukeminen.
- Pohjana on laki omaishoidon tuesta, mutta jokaisella alueella on omat kriteerinsä ja toimintaohjeensa
- Tukea harkitessa painotetaan päivittäisissä toimissa auttamista ja hoivatoimenpiteitä. Läheisen antamaa asiointiapua, kaupassakäyntiä tms. harvoin lasketaan mukaan.

Omaishoidon tuki koostuu palkkiosta ja palveluista

Tuki ja palvelut sopimusomaishoitajalle

- Hoitopalkkio
- Valmennus ja koulutus
- Hyvinvointi- ja terveystarkastukset
- Vapaapäivät
- Eläketurva ja tapaturmavakuutus

Palvelut hoidettavalle henkilölle

- Hoito- ja palvelusuunnitelmassa omaishoidon tueksi tarvittavat muut palvelut ja tuki

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja hyvinvointialueen välillä sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma.

Yleisimmät sopimusomaishoidon syyt

- Muistisairaus ja muistiongelmat
- Pitkäaikainen fyysinen sairaus tai vamma
- Fyysisen toimintakuvun heikkeneminen
- Kehitysvammaisuus
- Psykkiset sairaudet ja päihdesairaudet

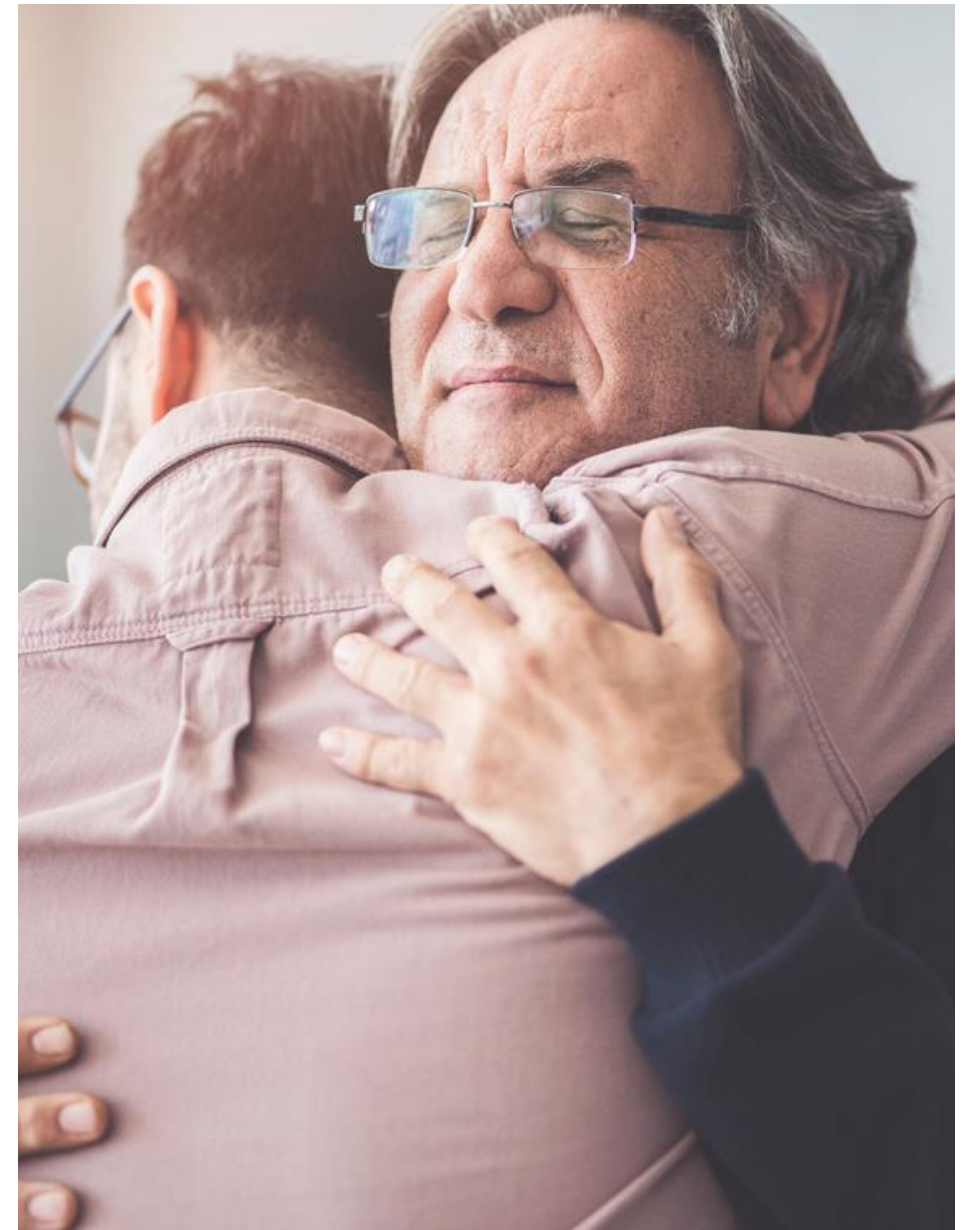

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden palvelujen kustannukset vuodessa

- Omaishoidon tuki **13 236 €**
- Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito **36 135 €**
- Iäkkäiden kotihoito **38 325 €**
- Ikääntyneen tehostettu palveluasuminen **64 605 €**
- Kehitysvammaisen tehostettu palveluasuminen **71 905 €**

Oma hyvinvointi, kun läheinen sairastuu

- **Keskustele:** Muuttunut elämäntilanne herättää monenlaisia kysymyksiä ja tunteita niin sairastuneessa itsessään kuin läheisissäkin.
- **Ennakoi:** Miten varautua tilanteisiin, joissa läheiseni tarvitsee enemmän apuani? Esim. toisen puolesta asiointi, edunvalvontavaltuutus, asumisen ennakointi, teknologia, hoitotahto.

Oma hyvinvointi, kun läheinen sairastuu

- **Älä jää yksin** – hae apua (lähipiiri, palvelutarpeenarviointi, vertaistuki)
- **Tunnista tunteet:** Sairaus voi herättää paljon hämmentäviä ja vaikeita tunteita. Omaa avuntarvetta voi joskus olla vaikea käsitellä. Myös sinulla läheisenä on oikeus omiin tunteisiin.
- **Huolehdi itsestäsi:** Oma aika ja harrastukset, rajat, huolihetket

Omaishoidon kiperiä kysymyksiä

- Omaishoitajat ovat hyvin erilaisessa asemassa yksilöllisten ominaisuuksien perusteella (hoidettavan tilanne, sosiaaliset verkostot, työn luonne, terveys, resilienssi)
- Omaisolettama vs. valinnanvapaus hoitaa tai jättää hoitamatta
- Naisansa (köyhyysriski), sukupuolten välinen tasa-arvo
- Pienituloiset jäävät kotiin hoitamaan, suurituloiset ostavat palveluita?

Kiperiä kysymyksiä

- Haavoittuvat ryhmät: nuoret hoivaajat, maahanmuuttajat, kaukana asuvat
- Koti paras paikka? Suljetun kodin mahdolliset ongelmat ja uupumus.
- Katkeroitumisen vaara
- Informaatioyhteiskunnassa läheisen asioiden hoitaminen työlästä.

Kuitenkin

- Läheis- ja omaishoito turvaa inhimillisen elämän hoidettavalle henkilölle omassa kodissaan, mikä toivottu vaihtoehto
- Omaishoito on myös merkityksellistä hoitajalle itselleen, on kuitenkin saatava riittävästi apua ja tukea
- Omaishoito on osaratkaisu ammattihenkilöstöpulaan ja kasvavaan hoivan tarpeeseen

Omaishoitajaliiton tavoitteita:

- Tunnistetaan omaishoidon merkitys
- Annetaan perheen tarpeeseen räätälöityjä palveluita
- Arvostetaan ja resursoidaan yhdistysten tarjoamaa tukea

Hyödyllisiä linkkejä

- [Omaishoitajaliiton maksuton neuvonta](#)
- [Omaishoitajaliiton paikallisyhdistykset](#) (toimintaan voi tulla myös ilman omaishoidon sopimusta)
- [Kun läheinen sairastuu -sivu](#)
- [Omaishoidon tuen kriteerit ja yhteystiedot eri alueilla](#)

Kiitos!